

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК ТА ПРАВА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ**

Затверджено на засіданні кафедри історії та археології
завідувач кафедри С.І. Пачев
протокол № 1 від 02.09.2024 р.

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА <i>Нормативний</i>
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	доктор філософії Історія та археологія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	<i>VI семестр</i>
Викладач	Гудзь Віктор Васильович, професор, доктор історичних наук, професор кафедри історії та археології
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/gudz-viktor-vasilovich/
Контактний тел.	+380673266430
Е-mail:	gudz_viktor@msspu.edu.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2951
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Практична підготовка є обов'язковим компонентом програми підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти і покликана забезпечити набуття здобувачами вищої освіти практичних професійних навичок та вмінь.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою виробничої (педагогічної) практики є закріплення теоретичних знань, отриманих аспірантами за час навчання як загальних, так і професійних компетентностей за обраною спеціальністю.

Основними завданнями виробничої (педагогічної) практики є:

- застосування знань та умінь, набутих під час вивчення методик та дисциплін психолого-педагогічного циклу в професійній діяльності;
- формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи;
- закріплення, поглиблення та збагачення психолого-педагогічних та спеціальних знань з різних предметів, використання їх при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- формування у майбутніх викладачів педагогічних умінь та навичок, які сприяють розвитку професійних якостей особистості;
- формування у аспірантів навичок організації виховної роботи зі здобувачами вищої освіти, спираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи їх індивідуальні особливості;
- підготовка аспірантів до проведення у закладах вищої освіти занять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання;
- набуття умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методики навчання;
- виконання функцій куратора академгрупи у студентських колективах, проведення індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти;
- виховання стійкого інтересу до професії викладача закладу вищої освіти, потреби в педагогічній самоосвіті, виробленні творчого підходу до педагогічної діяльності;
- формування умінь професійного й педагогічного та наукового спілкування з аудиторією;
- формування досвіду викладацької роботи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, археології та інших історичних дисциплін; володіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження у сфері своєї професійно-наукової діяльності, результати

якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність до розробки та реалізації всього послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження;

ЗК 5. Знання відповідних стандартів для проведення наукової та педагогічної діяльності

ЗК 7. Набуття універсальних навичок науковця, уміння використовувати сучасні інформаційні технології, усні та письмові форми презентації результатів своєї наукової діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (ФК):

ФК 9. Здатність до організації та управління командної діяльності, в питаннях наукових історичних досліджень та педагогічної діяльності;

ФК 10. Здатність до професійної участі за фахом у виконанні науково-дослідних програм, грантових проектів.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання (РН)

ПРН 4. Знання всього комплексу наукової термінології за фахом своєї історичної освіти;

ПРН 7. Розуміння основних напрямків розвитку сучасної системи вищої освіти.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Уміння формувати власну думку та приймати рішення
5. Управління знаннями
6. Створення презентацій
7. Системне і аналітичне мислення.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
--------------------	---------------	--------------------------	--------------------------

Кількість годин	–	44	46
-----------------	---	----	----

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання практичних занять та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольно-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Термін виконання
БЛОК 1.					
Блок 1. Навчальна та виховна діяльність аспіранта.					
40	Тема 1. Навчальна діяльність аспіранта	Практичне заняття – 20 год. Самостійна робота – 20 год.	1-3, 5-8	Планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять. Проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі. Проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять. Виготовлення роздавального дидактичного матеріалу. Перевірка письмових робіт студентів. Проведення консультацій для студентів. Підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.	впродовж періоду проходження практики

10	Тема 2. Виховна діяльність аспіранта	Практичне заняття – 4 год. Самостійна робота – 6 год.	1-3, 5-8	Ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті. Ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі. Відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти. Підготовка і проведення одного виховного заходу. Психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому. Здійснення функцій куратора студентської групи на рівнях бакалаврату та магістратури, проведення тьюторської роботи..	впродовж періоду проходження практики
БЛОК 2. Науково-методична та науково-дослідна діяльність аспіранта.					
20	Тема 3. Науково-методична діяльність аспіранта	Практичне заняття – 10год. Самостійна робота – 10 год.	4	Ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо). Ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати. Ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації). Участь аспірантів у засіданнях кафедр, наукових гуртків, в роботі науково-методичних семінарів викладачів тощо.	впродовж періоду проходження практики

				Складання робочої навчальної програми курсу, який доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо). Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.	
20	Тема 4. Науково-дослідна діяльність аспіранта	Практичне заняття – 10 год. Самостійна робота – 10 год.	4	Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань впродовж педпрактики та складання відповідного звіту. Участь у роботі наукових семінарів відповідних кафедр. Керівництво науковими студентськими дослідженнями.	впродовж періоду проходження практики

7. 2 СХЕМА КУРСУ

Тема	Зміст практичної діяльності
Тема 1. Навчальна діяльність аспіранта	Планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять. Проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі. Проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять. Виготовлення роздавального дидактичного матеріалу. Перевірка письмових робіт студентів. Проведення консультацій для студентів. Підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.
Тема 2. Виховна діяльність аспіранта	Ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті. Ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі. Відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти. Підготовка і проведення одного виховного заходу. Психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому. Здійснення функцій куратора студентської групи на рівнях

	бакалаврату та магістратури, проведення тьюторської роботи..
Тема 3. Науково-методична діяльність аспіранта	Ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо). Ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати. Ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації). Участь аспірантів у засіданнях кафедр, наукових гуртків, в роботі науково-методичних семінарів викладачів тощо. Складання робочої навчальної програми курсу, який доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо). Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.
Тема 4. Науково-дослідна діяльність аспіранта	Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань впродовж педпрактики та складання відповідного звіту. Участь у роботі наукових семінарів відповідних кафедр. Керівництво науковими студентськими дослідженнями.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Види контролю: поточний, підсумковий (семестровий).

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

Етапи проведення виробничої (педагогічної) практики включають у себе:

- настановну конференцію у форматі засідання кафедри (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності);
- складання індивідуального плану проведення практики та затвердження його на засіданні кафедри;
- планування, викладання та аналіз результатів власної професійної діяльності;
- підготовку та подання звіту про проходження практики;
- обговорення та презентацію результатів практики на кафедрі, підсумковий (семестровий) контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Підсумкове оцінювання виробничої (педагогічної) практики відбувається у формі заліку. Оцінка виставляється за 100 бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою. Максимально можлива бальна оцінка, яку може набрати здобувач вищої освіти, дорівнює 100 балам. Показниками для оцінювання є наступне:

- успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики;
- дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку закладів вищої освіти;
- власна активність, ініціативність аспіранта в процесі виконання завдань практики;

- повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики;
- якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність наданих методичних матеріалів.

А, 90-100: «відмінно» - всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння аспіранта застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння проводити навчальні і виховні заняття з застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності, будувати стосунки зі студентами та колегами. Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні занять зі студентами. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику аспіранта-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

В, 82-89: «дуже добре» - завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння аспіранта застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння організовувати навчально-виховний процес, але заняття шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Виявлено вміння встановлювати контакт зі студентами та колегами. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. Є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

С, 74-81: оцінка «добре» - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань, зокрема підготовка до уроків, допускалися незначні помилки. Виявлено вміння проводити навчальні та виховні заняття, але вони шаблонні. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику аспіранта-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Д, 64 – 73: оцінка «задовільно» - завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. У характеристиці оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Е, 60 – 72: оцінка задовільно (достатньо) - завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

ФХ, 35-59: оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання - завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

Ф, 1-34: оцінка (незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики) – завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль відбувається у формі заліку. Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.

2. Нагаєв В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
3. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
4. П'ятницька В. , І. Позднякова/ Основи наукових досліджень у вищій школі. К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 116 с.
5. Резван О. Методика викладання у вищій школі. – Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. – 152 с.
6. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К.: НПУ, 2005. – 239 с. 59
7. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
8. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації. – Івано-Франківськ, 2016. – 65 с.